

Jamnikov stric.

(Povest. — Spisal Kajtimar.)

III.

ovo življenje se je pričelo s stričevim prihodom pri Jamnikovih. Jožek in Ančka sta bila kakor prerrojena. Poprej so ju mati včasih morali buditi, češ, vstanita urno in učita se, da bosta kaj znala v šoli. Sedaj sta bila pa sama že na vse zgodaj na nogah. In dasi sta imela pri stricu, kakor sta se rada ponašala, veliko opraviti, vendar sta se za šolo več učila kakor poprej. Veste, zakaj? Zato ker sta vedela, da bode prišel konec šolskega leta stric poslušat k izkušnji. In te sramote nista hotela doživeti, da bi vpričo strica ne vedela kaj odgovoriti; zato sta se učila s podvojeno pridnostjo. »Rana ura — zlata ura«, to jima je bilo dobro znano, in zato ju je stric večkrat dobil že s knjigo v roki, kadar je šel na jutranji izprehod.

Pa še nekaj drugega je bilo, da sta se le zjutraj učila. Kar je bil namreč stric doma, zvečer ni bilo časa. V mraku in še pozno v večernem hladu je stric kaj rad posedal ali polegal na travi pod košatim orehom pred hišo. Seveda Jožku in Ančki ni dalo, da se ne bi pridružila stricu. Pa tudi drugih se je brž nabralo lepo število: oče Jamnik, sosed, sosedov Tone, ki je bil istih let kakor Jamnikov stric, sčasoma pa še več. Semkaj jih je vleklo prijazno stričevo vedenje in pa petje, petje.

»Kaj ne, Tone?« nagovoril je nekoč stric sosedovega, »kaj ne, Tone, kako smo včasih prepevali — sedaj se pa neče nobeden oglasiti.«

»Tisto je pa res«, potrdil je Tone in dobro se mu je zdelo, da ga Jamnikov »dohtar«, čeprav imeniten gospod, nagovarja. »E — včasih«, tu je Tone zakašljaj, »včasih — saj veste — ne vem, kako bi vam rekel, da bi ne bilo premalo, prejšnje, stare čase sem vas klical Lojze, sedaj pa res ne vem, kako bi besedo zastavil — no, saj veste, gospod Alojzijus, zmeraj smo peli: po letu na vrtu, po zimi pa znotraj. Pa lepo smo znali; sedaj je pa petje kar prešlo.«

»No, Tone, le po stari navadi mi rekaj Lojze, kaj se boš spakoval«, popravil je stric Tonetovega »Alozijusa«, ker je zapazil, kako se lomi nad okorno besedo. Potem pa se je obrnil k Jožku in Ančki: »Kaj v šoli nič ne požete?«

»Pojemo, pojemo!« oglasila sta se oba.

»Zakaj bi pa še doma ne zapela? Katero pa znata?« jel ju je priganjati, naj kaj zapojeta. Toda predno ju je zares pripravil, da sta začela, trajalo je še doberšen čas. Najprej se nista mogla zjediniti, katero bi, potem pa, ko sta se odločila za »otok bleški«, sramovala sta se in silila drug drugega, naj prvi poskusi. No, nazadnje sta le zapela, Ančka »naprej«, Jožek bolj nizko, in pomagala sta tudi stric in Tone. Pa so jo dobro urezali! Mati Jamnikova so brž prišli iz veže, pri sosedih so se tudi povsod prikazovale glave pri oknih in vratih. Za drugo: »Tam, kjer beli so snežniki«, pa stricu že ni bilo

treba veliko prigovarjati. In še tretjo in četrto bi bili navrgli, da ni bila že večerja na mizi! Od sedaj so pa na Jamnikovem vrtu peli vsak večer in čedalje več je bilo pevcev in pevk. In ker vseh pesmij niso mogli speti pred večerjo, nadaljevali so še po večerji. Ančka je bila vsa v ognju, zato ker so jo vaška dekleta naučila skoro vsak večer kako novo. »Marijinih«, katerih v šoli niso peli, znala je v kratkem celo reč. — Vsem je bilo to večerno petje všeč, samo nekaj Jamnikovki ni bilo po godu. »Poprej jih ni ugnati, potem pa pri rožnem vencu vse pospi«, hudovali so se nekoč pred večerjo. »Petje je že lepa stvar, molitve pa zaradi njega vendar le ne smemo zanemarjati. No, pa saj se lahko popravi«. — Precej so sprožili pri večerji to stvar in po večerji pridržali družino, da so zmolili rožni venec. »Sedaj smo pa brez skrbi«, dejal je po molitvi Jožek ter tekel pred hišo na hladno travno ležišče.

Kmalu se je razlegala v svetlo noč:

»Ker smo delo dokončali,
Da bi tudi sladko spali!
Bog nam svojo daj pomoč.
Lahko noč, lahko noč!«

»Saj pravim no, in še rečem, da sem tako pozabljiv!« domislil se je konec pesmi stric. »Jožek, veš, pod »tvojim« gabrom sem bral neko knjigo popoldne, pa sem jo popustil v travi. Škoda bi je bilo, če bi jo rosa zmočila. Ti imaš urne noge, skoči mi po njo.«

Jožek je bil brž pripravljen, saj na travnik, kjer je bil stric s knjigo, ni bilo dalje kakor k večjemu deset minut; tudi je bila noč svetla, ker je sijala luna. Kar nemudoma je torej stekel, pri Jamnikovih pa so peli dalje.

Ali ni bilo dolgo, pa jo je pribrisal nazaj — brez knjige. »Jej — v ulicah pa straši«, pripovedoval je ves zasopljn. Petje je potihnilo, vse je poslušalo Jožka. »Tam sredi ulic«, pravil je, »skrit je v grmovju strah ali hudoben človek. Če sem šel proti sredi, pa je šlo tisto čez pot; kadar sem pa jaz jel stopati nazaj, pomaknilo se je še ono v grmovje.«

»Predlanskim se je meni ravno tako godilo«, pritegnil mu je takoj sosedov Tone. »Sam Bog vé, kaj je?«

»E — stokrat, če ne večkrat, sem že šel po noči skozi ulice, pa me še nikoli ni strašilo«, ugovarjal je Tonetu gospodar Jamnik. »Jožku in tebi se je samo zdelo.«

»Kar sem videl, sem videl«, trdil je trdovratno Tone.

»Dvakrat sem poskusil iti«, razlagal je Jožek, »pa me ni pustilo naprej.«

»Ne straši gotovo ne, toda pojdimo in prepričajmo se, kaj prav za prav dela ta strah«, bil je nasvet Jamnikovega strica. Precej so šli Jamnik, stric, Tone in Jožek proti ulicam.

»Še zmeraj!« pokaže Jožek ter se boječ ustavi.

»Kakor predlanskim meni«, zavzame se Tone.

»To je pa res čudno! Še nikoli mi ni kaj takega zastavljalo pota!« méni Jamnik.

Stric pa ne reče nobene. Stopi nekaj stopinj nazaj, nekaj naprej. Potem gre pogumno po potu do tistega mesta, kjer se je videl strah, a tam ga ni.

»Kje je strah?« zakličejo sedaj ostalim.

»Ali ga ne vidite?« začudi se Tone. »To se vidi, da je res strah, ker človeka tako moti«, pa razklada Jamniku.

»Meni je to zastavica, ki je ne znam rešiti«, zmajuje le-ta z ramami.

»Veš, odkod ta strah?« vpraša vrnivši se stric Jožka. Kajpak ni bilo odgovora. Zato nadaljuje stric:

»Poglejte jo smerekico tam nad potom! Njena senca, ki je od tukaj nekoliko podobna človeški postavi, pa straši. Če se hočete iznebiti strahú, posekati je treba smerekico.«

»Resnična je ta!« razumel je prvi Jamnik.

»Ne vem, ne vem —« pa je dvomil Tone.

»Le strah glej, pa se koj prepričaj!« Po teh besedah gre stric k smerekici ter jo potrese. In res »strah« se je tresel.

»Glej no, pa je res sama senca«, spoznala sta šele sedaj do dobra Tone in Jožek. »Pa je človek tako nespameten, da se sence boji! No, dobro, da sedaj vemo, pri čem smo.«

»Ker več ne straši«, prijel je stric Jožka za roko, »pojdiva torej brez skrbi po knjigo. Vidva pa pojdiva domov povedat, da smo strah ukrotili. Le povejta, da se je tresel pred nami, kakor šiba na vodi.«

»Saj se je res«, pritrjeval je Tone.

Stric in Jožek sta knjigo srečno našla ter potem še nekaj časa poslušala petje, ki se je od daleč še lepše slišalo kakor od blizu. V ulicah se ni od tega dné nobeden več bal strahú, če mu je prav hodil čez pot, zakaj poznali so ga. O Jamnikovem stricu pa se je razneslo, da je strah tresel. Močen in hud človek, ne res, ki strah trese?

(Dalje prihodnjič.)

Povesti iz avstrijske zgodovine.

(Piše Al. Stroj.)

II.

Friderik II.

Szmej Babenberžanov se spominja naša domača zgodovina posebno Friderika II., Bojevitega. Njemu je nemški cesar podelil Kranjsko po smrti zadnjega domačega mejnega grofa. Friderik, ki je imel že poprej nakupljenih nekaj posestev na Kranjskem, imenoval se je odslej »gospod kranjske dežele.«

Ko je začel vladati, imel je dobrih 20 let. Kmalu pa je pokazal, da je vrl, skrben vladar. V deželi, zlasti v pokrajinah ob Donavi, pripovedovalo se je tedaj z grozo in strahom o dveh bratih Kuenringih, Henriku in Hadamaru. Bila sta mogočna viteza; imela sta dobro utrjene gradove in veliko število vedno za boj pripravljenih oboroženih tovarišev in hlapcev. Toda nista se